

Till Västtrafik:
Kollektivtrafiknämndens uppdrag till Västtrafik 2021
Beslutad 2020-09-25

Innehåll

Innehåll	1
1. Uppdraget 2021 är utformat med hänsyn till pandemins påverkan på verksamhetens förutsättningar	2
2. Nya trafikförsörjningsprogrammet är utgångspunkt	2
3. Ekonomisk ram för Västtrafiks uppdrag	2
4. Inriktning för uppdraget 2021	3
5. Kollektivtrafiknämndens uppföljning	3
6. Prioriterade åtgärdsområden 2021	4

1. Uppdraget 2021 är utformat med hänsyn till pandemins påverkan på verksamhetens förutsättningar

Med anledning rådande situation med pandemi bedöms osäkerhet kring ekonomi och andra förutsättningar som stor. Därmed ger kollektivtrafiknämnden endast ett 1-årigt uppdrag för 2021. Kollektivtrafiknämnden minimerar dessutom antalet specificerade åtgärdsområden inom respektive mål för att lämna möjlighet till bolaget att agera agilt under rådande omständigheter.

Gällande strategier inom trafikförsörjningsprogrammet utgör fortfarande *riktningen* för Västtrafiks arbete och prioriteringar men takten och val av åtgärder behöver anpassas till situationen.

2. Nya trafikförsörjningsprogrammet är utgångspunkt

Trafikförsörjningsprogrammet är utgångspunkten för uppdraget och pekar ut den långsiktiga strategiska inriktningen för kollektivtrafikens utveckling. Programmet har ett övergripande mål och tre målområden för kollektivtrafikens utveckling. Förslag till målnivåer kommer ses över till följd av pandemin.

Målstrukturen sammanfattas i nedanstående figur;

Regionfullmäktiges budget 2021 ger riktning inom flera av trafikförsörjningsprogrammets mål. Med inriktningen att styra mot en hållbar, innovativ och kreativ region är det budgetmål som direkt kopplar till kollektivtrafiknämnden och Västtrafik;

- Det hållbara resandet ska öka och bidra till möjligheterna att bo, verka och vistas i hela regionen.

3. Ekonomisk ram för Västtrafiks uppdrag

Kollektivtrafiknämnden avsätter 5 424,2 mnkr*) till Västtrafik AB för 2021 för genomförandet av uppdraget. Den ram som avsätts innebär en ramförändring motsvarande 325 mnkr. Ramen utgår från regionfullmäktiges beslut i juni 2020. I november 2020 kommer regionfullmäktige att besluta om en kompletteringsbudget som kan komma att innebära ett förnyat beslut om ram till Västtrafik.

Med anledning av pandemin har intäkterna minskat kraftigt och innebär att ramökningen inte täcker det ekonomiska glapp som finns för befintlig verksamhet och redan beslutade investeringar. Samtidigt kan hastiga nedskärningar riskera skada förtroendet för kollektivtrafiken. Osäkerheten om efterfrågan efter pandemin är stor.

Kollektivtrafiknämnden förordar att bolagets reserver nyttjas 2021. Det ger förutsättningar för en successiv anpassning av trafikutbudet till en lägre resandenivå till följd av pandemin.

Västtrafik har i nov 2020 infört en ny zonstruktur, 3-zoner. Prissättningen bedömes inte vara intäktsneutral utan kommer understiga tidigare intäktsnivå. Det kommer vara svårt att särskilja konsekvenserna av dels minskade intäkter i samband med pandemin, dels intäktsförändring kopplat till ny zonstruktur. Kollektivtrafiknämnden beslutade i samband med prissättningen att ansvara för de ekonomiska konsekvenserna för införandet av ny zonstruktur.

*) Beaktat justering av internhyra från Västfastigheter och verksamhetsöverföring Hållbart Resande Väst

4. Inriktning för uppdraget 2021

Under pågående pandemi behöver Västtrafik i första hand fokusera på åtgärder som syftar till att stödja folkhälsomyndighetens riktlinjer och leverera en stabil och pålitlig kollektivtrafik under rådande förhållanden. Det är den överordnade prioriteringen i uppdraget för 2021.

När restriktionerna lyfts behöver Västtrafik noga följa resandeutvecklingen och påbörja en successiv omställning till ny resande/ekonomisk nivå. Bedömningen är att nya resvanor leder till en långsiktig minskning av efterfrågan vilket innebär att verksamheten behöver anpassas till det nya normalläget. Anpassningar ska göras med inriktningen att långsiktiga målen till 2035 i trafikförsörjningsprogrammet uppnås.

Åtgärder som är fortsatt viktiga och som kan fortsätta även med rådande pandemi är

- Åtgärder och projekt i samverkan med företag och kommuner för att verka för ökad andel gång, cykel, samåkning samt kombinerad mobilitet, flexibla arbetstider och distansarbete.
- Åtgärder för att säkra intäkter
- Implementering av ny zonstruktur

5. Kollektivtrafiknämndens uppföljning

Uppföljningen av trafikförsörjningsprogrammet ska innehålla både uppföljning av målen och en skriftlig redovisning av insatser som gjorts för att nå målen. Uppföljningen vidareutvecklas, med mer analys av orsakssamband för måluppfyllelsen, samt för att i högre grad spegla geografiska skillnader i utvecklingen. Koncernkontoret ansvarar för framtagandet men är beroende av Västtrafiks input och sakkunskap. För uppföljning av uppdraget ska bolaget lämna redovisningar per mål/målområde på respektive nämnd i form av kortfattad skriftligt PM som följer med i ordinarie handlingar till nämnden. Nedanstående är en vägledande plan. Planen kan justeras efter samråd med kollektivtrafiknämndens presidium.

För 2021 önskar också kollektivtrafiken rapport om resandeutveckling och övergripande ekonomisk utveckling eftersom dessa bedöms som relativt stora osäkerheter kommande år.

KTN februari:	Målområde: God geografisk tillgänglighet, samt resande och ekonomi
KTN april:	Målområde: Enkel, trygg och inkluderande, samt resande och ekonomi
KTN juni:	Övergripande mål: Andelen hållbara resor ska öka i hela Västra Götaland, samt resande och ekonomi
KTN oktober:	Målområde: Låg miljöpåverkan, samt resande och ekonomi

6. Prioriterade åtgärdsområden 2021

Övergripande mål: Andelen hållbara resor ska öka i hela Västra Götaland

- Driva på och underlätta för mer hållbara resor genom åtgärder informations- och beteendepåverkande projekt som stimulerar till ökad cykling, samåkning och bättre nyttjande av befintlig trafik, i samverkan med kommuner och företag. Vid effektiviseringar bör åtgärder för hållbart resande övervägas i dialog med berörda kommuner. Hållbart resande väst övergår 1 oktober 2020 från koncernkontoret till att integreras i Västtrafik i syfte att växla upp Västtrafiks arbete inom området. 5,4 mnkr ingår i beslut om ramen 2021, för överföring av Hållbart resande väst.
- Fullfölja redan beslutade åtaganden och fortsatt stimulera utvecklingen inom kombinerad mobilitet både i stadsmiljö och på landsbygd. Fullfölja plan för att öppna upp brett för tredjepartsförsäljning.
- Strukturer som byggts upp inom organisationen för att stärka innovation och utvecklingsfrågor bör värnas för att kunna växlas upp igen när förutsättningarna medger, inklusive medverkan i ElectricCity-plattformen.

Målområde: God geografisk tillgänglighet

- Vid eventuell omfördelning och effektivisering av trafikutbud ska om möjligt hänsyn tas till varierade förutsättningar i Västra Götalands olika delar. Den grundläggande servicenivån beaktas.
- Västtrafik har i uppdrag att representera Västra Götalandsregionen i arbetsgrupper och projektledning av respektive delprojekt i Västsvenska paketet och Sverigeförhandlingens storstadsförhandling
- Under 2020-2021 kommer en revidering av de långsiktiga infrastrukturplanerna att göras nationellt och regionalt. Västtrafik har ansvaret att göra inspel avseende

kollektivtrafikens infrastrukturbehov samt tillse att dessa uppfyller kraven på utredningsunderlag som Trafikverket ställer.

Målområde: Enkel, trygg och inkluderande

- Verkställa och följa upp införandet av zonstruktur enligt beslutad genomförandeplan.
- Utreda regionalt senior-erbjudande. Kollektivtrafiknämnden återkommer med direktiv för utredningen.

Fortsatt utveckling och genomförande enligt strategin Kollektivtrafik på jämlika villkor är angelägen i den takt som förutsättningarna medger. Här ingår även arbetet med att öka tryggheten i kollektivtrafiken.

Målområde: Låg miljöpåverkan

Fullfölja omställningen till förnybara drivmedel och elektrifiering med utgångspunkt i beslutat Miljö-och klimatstrategi, under förutsättning att ekonomin tillåter.